

Advies voor richtlijnen voor
het milieu-effectrapport voor
waterwinning Suameer

20 mei 1994

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport voor waterwinning Suameer
/ {Commissie voor de milieu-effectrapportage}.

- Utrecht : Commissie voor de milieu-effectrapportage

ISBN 90-5237-697-2

Trefw.: milieu-effectrapportage; Suameer / waterwinning ; Suameer.

commissie voor de milieu-effectrapportage

aan Gedeputeerde Staten van de
Provincie Friesland
Postbus 20120
8900 HM LEEUWARDEN

uw kenmerk
RM/94-16042/B4

uw brief
d.d. 14 maart 1994

ons kenmerk
U361-94/Ho/mw/598-35

onderwerp
Advies voor richtlijnen waterwinning
Suameer

doorkiesnr.
030 - 347627

Utrecht,
20 mei 1994

Met bovengenoemde brief stelde u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) in de gelegenheid een advies voor richtlijnen uit te brengen voor een milieu-effectrapport (MER) ten behoeve van de besluitvorming over de grondwaterwinning te Suameer. Vooruitlopend op de herziening van het Besluit milieu-effectrapportage en overeenkomstig artikel 7.14 van de Wet milieubeheer (Wm) bied ik u hierbij het advies van de Commissie aan.

Ofschoon de Commissie van mening is dat er in principe goede alternatieven zijn voor het gebruik van grondwater als bron voor drinkwaterproductie in de vorm van andere technieken zoals gebruik van oppervlaktewater en diepinfiltratie, acht zij in deze situatie dergelijke alternatieven niet reëel gezien de noodzaak om op korte termijn vervangende capaciteit voor de locatie Noord-Bergum te realiseren.

De Commissie hoopt met haar advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal gaarne vernemen hoe u gebruik maakt van haar aanbevelingen.

Hoogachtend,

ir. K.H. Veldhuis
voorzitter van de werkgroep m.e.r.
waterwinning Suameer

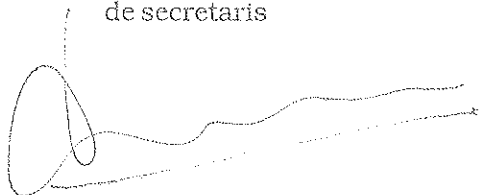
Advies voor richtlijnen voor het milieu-effectrapport voor
Waterwinning Suameer

Advies op grond van artikel 7.14 van de Wet milieubeheer voor het milieu-effectrapport over
waterwinning Suameer,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van de provincie Friesland door de Commissie voor de
milieu-effectrapportage; namens deze,

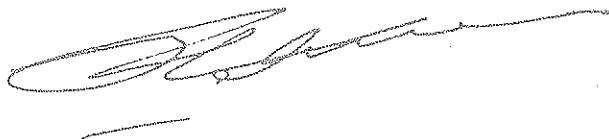
de werkgroep m.e.r. waterwinning Suameer

de secretaris

ir. V.J.H.M. ten Holder

de voorzitter

ir. K.H. Veldhuis

Utrecht, 20 mei 1994

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
Hoofdpunten van het advies	1
1. Inleiding	3
2. Probleemstelling, doel en besluitvorming	4
2.1 Probleemstelling	4
2.2 Doel	4
2.3 Besluitvorming	5
3. Voorgenomen activiteit en alternatieven	5
3.1 Voorgenomen activiteit	5
3.2 Alternatieven	6
3.2.1 Nulalternatief	6
3.2.2 Meest milieuvriendelijk alternatief	6
3.2.3 Alternatieve winregimes	7
4. Bestaande toestand en autonome ontwikkeling van het milieu	7
4.1 Algemeen	7
4.2 Abiotisch milieu	8
4.3 Landschap en cultuurhistorie	8
4.4 Flora, fauna en ecologische relaties	9
5. Gevolgen voor het milieu	10
5.1 Algemeen	10
5.2 Abiotisch milieu	11
5.3 Landschap en cultuurhistorie	11
5.4 Biotisch milieu	12
6. Vergelijking van de alternatieven	12
7. Leemten in kennis en informatie	12
8. Evaluatie achteraf	13
9. Presentatie van het mer	13

BIJLAGEN

1. Brief van het bevoegd gezag d.d. 14 maart 1994 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen
2. Openbare kennisgeving van de startnotitie in Staatscourant, nr. 52 d.d. 15 maart 1994
3. Projectgegevens
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen

HOOFDPUNTEN VAN HET ADVIES

Waterleiding Friesland heeft het voornemen een nieuwe locatie voor grondwaterwinning te Suameer in gebruik te nemen met een capaciteit van 3 miljoen m³ per jaar. Hiermee wordt beoogd de omvang van de huidige grondwateronttrekking te Noord-Bergum terug te brengen, aangezien op deze locatie sprake is van verzilting.

De Commissie meent dat in het MER voor dit grondwaterwinningsproject bijzondere aandacht besteed dient te worden aan onderstaande punten:

- . de motivering van de keuze voor grondwaterwinning versus andere winningstechnieken, zoals diep-infiltratie en gebruik van oppervlaktewater;
- . de motivering van de keuze voor de locatie Suameer;
- . de onderlinge beïnvloeding van waterwinlocaties in de directe omgeving, met name de bestaande locatie te Noord-Bergum en de onttrekking door de Nederlandse Thermische Fabrieken.

Ten aanzien van de te beschrijven alternatieven is de Commissie van mening dat niet alleen de in de startnotitie opgenomen alternatieve winregimes met relatie naar de Nederlandse Thermische Fabrieken beschreven dienen te worden maar dat tevens een alternatief beschreven moet worden waarin een worst-case benadering is opgenomen voor de capaciteit van de onttrekking op de locatie Noord-Bergum.

Ten aanzien van de beschrijving van de huidige toestand van het milieu, de autonome ontwikkeling van het milieu en de milieugevolgen vraagt de Commissie speciale aandacht voor de aanwezigheid van waardevolle kwelafhankelijke plantensoorten en plantengemeenschappen en de weidevogelpopulatie.

I. INLEIDING

Waterleiding Friesland heeft het voornemen een nieuwe locatie voor grondwaterwinning te Suameer in gebruik te nemen met een capaciteit van 3 miljoen m³ per jaar. Hiermee wordt beoogd de omvang van de huidige grondwateronttrekking te Noord-Bergum terug te brengen, aangezien op deze locatie sprake is van verzilting.

Bij het van kracht worden van de Herziening Besluit Milieueffectrapportage zullen grondwateronttrekkingen met een capaciteit van 3 miljoen m³ per jaar of meer m.e.r.-plichtig worden (categorie 15.2). Vooruitlopend op de in werking treding van dit besluit wordt de m.e.r.-procedure doorlopen.

Het MER is gekoppeld aan de vergunning inzake de Grondwaterwet. Voor de vergunningverlening is het college van Gedeputeerde Staten van Friesland bevoegd gezag.

Per brief van 14 maart 1994 (bijlage 1) werd de Commissie voor de m.e.r. in de gelegenheid gesteld advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport (MER). Met de ter inzage legging van de startnotitie op 15 maart 1994 is de procedure formeel van start gegaan.

Dit advies is opgesteld door een werkgroep uit de Commissie voor de m.e.r. (bijlage 3). De werkgroep treedt op namens de Commissie voor de m.e.r. en wordt daarom verder in dit advies "de Commissie" genoemd.

Bij de opstelling van het advies heeft de Commissie de via het bevoegd gezag ontvangen schriftelijke adviezen, commentaren en opmerkingen in beschouwing genomen (bijlage 4). Voor zover deze reacties betrekking hebben op milieu-aspecten van de activiteit, zijn zij bij dit advies betrokken.

2. PROBLEEMSTELLING, DOEL EN BESLUITVORMING

Artikel 7.10, lid 1, onder a van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd."*

Artikel 7.10, lid 1, onder c van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een aanduiding van de besluiten bij de voorbereiding waarvan het milieu-effectrapport wordt gemaakt, en een overzicht van de eerder genomen besluiten van overheidsorganen, die betrekking hebben op de voorgenomen activiteit en de beschreven alternatieven."*

2.1 Probleemstelling

Het MER dient een overzicht te bevatten van de ontwikkelingen die de initiatiefnemer tot de huidige plannen hebben gebracht.

Aandachtspunten hierbij zijn:

- de waterbehoeften in Friesland uitgewerkt aan de hand van prognoses;
- de huidige beschikbare capaciteit in Friesland;
- de in de toekomst beschikbare capaciteit zonder ingebruikname Suameer;
- de verziltingsproblematiek op locatie Noord-Bergum; tot welk niveau dient de winning te worden teruggebracht om verzilting te voorkomen;
- keuze voor grondwateronttrekking versus andere winningstechnieken;
- locatiekeuze; de mogelijkheden om op andere bestaande locaties de capaciteit op te voeren; welke nieuwe locaties zijn overwogen; op basis van welke criteria is gekozen voor de locatie Suameer? Hebben daarbij milieu-overwegingen een rol gespeeld en zo ja, welke?

In het MER moet een duidelijk samenvattend overzicht gegeven worden van de inhoud van eerdere studies en de afwegingen die op basis van deze studies zijn gemaakt.

2.2 Doel

Het doel van het voornemen moet concreet en duidelijk worden omschreven uitgaande van de uitgewerkte probleemstelling, mede tegen de achtergrond van de maatschappelijke behoefte en het daarop gerichte overheidsbeleid. De formulering van het doel is bepalend voor het kader waarbinnen de alternatieven worden beschreven.

2.3 Besluitvorming

Aangegeven dient te worden voor welk besluit dit MER wordt opgesteld en door welke overheidsinstantie dit besluit zal worden genomen (met tijdplan). Ook moet in het MER worden aangegeven welke besluiten in een later stadium genomen moeten worden om het project te kunnen uitvoeren (wijziging van streek- en bestemmingsplannen et cetera).

Doelstellingen en normen, afgeleid van nationaal, provinciaal en gemeentelijk beleid, zoals nationale en provinciale doelstellingen ten aanzien van verdroging en grondwateronttrekking, dienen in tabelvorm te worden aangegeven. Bij de beschrijving van deze doelstellingen en normen dienen naast de in de startnotitie (§ 5.3.) genoemde overheidsbesluiten ook het Structuurschema Groene Ruimte¹⁾ en het ontwerp van het Provinciaal Milieubeleidsplan 1994-1997 te worden betrokken.

3. VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder b van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen".

Artikel 7.10, lid 3 van de Wm:

"Tot de ingevolge het eerste lid, onder b, te beschrijven alternatieven behoort in ieder geval het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast."

3.1 Voorgenomen activiteit

De onderstaande aspecten van de voorgenomen activiteit dienen in het MER te worden beschreven:

- vormgeving en inrichting puttenveld;
- capaciteit (inclusief eventuele spoelwaterverliezen). Aangegeven moet worden op welke geohydrologische onderzoeken de geschatte capaciteiten zijn gebaseerd;
- fasering van aanleg en fasering van de capaciteit;
- verwacht onttrekkingspatroon (indicatief);
- de bijdrage van infiltratie vanuit de Wijde Ee aan de grondwaterwinning; hoe zal dit percentage in de loop van de tijd veranderen;
- onderlinge beïnvloeding van waterwinlocaties in de directe omgeving, met name de bestaande winning te Noord-Bergum en de onttrekking van de Nederlandse Thermische Fabrieken;
- opvang van piekverbruiken in relatie met het concentreren van reservecapaciteit te Noord-Bergum; Wat betekent dat voor de verhouding tussen de

¹ Zie ook bijlage 4, inspraakreactie 1.

normale grondwateronttrekking op de locatie Suameer en piekonttrekkingen;

- benodigde gebouwen, putten en eventueel andere voorzieningen;
- benodigde aan/afvoerleidingen, wijze van uitvoering van de aanleg van leidingen en eventuele infrastructuur (paden, wegen);
- bedrijfsvoering (frequentie en aard van onderhoud- en beheerswerkzaamheden, daartoe benodigd materieel: te voet, per auto);
- (natuur)beheer van de locatie;
- tijdstip waarop aanlegactiviteiten plaatsvinden (met aandacht voor het broedseizoen).

3.2 Alternatieven

Tot de te beschrijven alternatieven behoren in ieder geval:

- het nulalternatief: beschrijving van de situatie die ontstaat als de voorgenomen activiteit niet wordt ondernomen;
- het meest milieuvriendelijke alternatief.

Onderdeel van de beschrijving van alternatieven zijn de te treffen mitigerende maatregelen om milieu-effecten te beperken dan wel te voorkomen.

3.2.1 Nulalternatief

Het nulalternatief is het alternatief waarbij de voorgenomen activiteit niet plaatsvindt. De dan voorkomende situatie van inrichting, gebruik en beheer, dient als referentie in het MER te worden opgenomen. Aangegeven moet worden of het nulalternatief in relatie tot de doelstellingen van deze m.e.r. een reëel alternatief is. Is dit niet het geval dan dient dit nulalternatief uitsluitend als referentiesituatie.

3.2.2 Meest milieuvriendelijk alternatief

Het alternatief met de best bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu moet in het MER worden beschreven.

Het betreft een samenhangende combinatie van capaciteit-, inrichtings-, bedrijfs- en beheeraspecten, waaraan verschillende verdergaande milieubescherpende maatregelen worden toegevoegd.

3.2.3

Alternatieve winregimes

Daarnaast kunnen alternatieven worden beschreven met verschillende winregimes op de locatie Suameer, gecombineerd met de in de startnotitie aangegeven alternatieve winregimes van de Nederlandse Thermische Fabrieken en alternatieve winregimes te Noord-Bergum.

In de startnotitie is aangegeven dat de winning op de locatie Noord-Bergum zal teruggaan naar 9 miljoen m³ per jaar en de binnen de vergunning resterende capaciteit van 14 miljoen m³ zal worden gebruikt als reserve-capaciteit voor de totale winning door WLF. Onduidelijk is in welke mate gebruik zal worden gemaakt van deze reservecapaciteit. In één van de alternatieven zal dan ook een worst-case benadering voor de onttrekking op de locatie Noord-Bergum opgenomen moeten worden.

4.

BESTAANDE TOESTAND EN AUTONOME ONTWIKKELING VAN HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder d van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een beschrijving van de bestaande toestand van het milieu, voor zover de voorgenomen activiteit of de beschreven alternatieven daarvoor gevolgen kunnen hebben, alsmede van de te verwachten ontwikkeling van dat milieu, indien de activiteit noch de alternatieven worden ondernomen."

4.1

Algemeen

De bestaande toestand en de autonome ontwikkeling van het milieu, indien de voorgenomen activiteit niet wordt ondernomen, dienen te worden beschreven voor zover van belang voor de voorspelling van en de vergelijking met de milieueffecten van de voorgenomen activiteit en alternatieven.

Bij de beschrijving van de autonome ontwikkeling dient uitgegaan te worden van onttrekking op de locatie Noord-Bergum van grondwater met een chloridegehalte beneden de drinkwaternorm. Aangegeven dient te worden op welke wijze dit gerealiseerd zal gaan worden. Daarnaast dient bij de beschrijving van de autonome ontwikkeling uitgegaan te worden van de meest waarschijnlijke ontwikkeling ten aanzien van de onttrekking van de Nederlandse Thermische Fabrieken.

Onzekerheden bij de beschrijving(en) dienen te worden aangegeven.

Als plangebied wordt aangemerkt het gebied waarin de inname- en onttrekkingsactiviteiten (geografisch) gesitueerd kunnen worden.

Het studiegebied is het plangebied met directe omgeving en de aangrenzende gebieden die door de voorgenomen activiteit of de alternatieven kunnen worden beïnvloed. Per milieu-aspect (bodem, grondwater, flora en dergelijke) kan de omvang van het beïnvloedingsgebied verschillen. De beschrijving dient die gebiedsdelen te omvatten, waar meetbare of bespeurbare veranderingen in de

toestand van het milieu kunnen worden verwacht ten gevolge van de voorgenomen activiteit, inclusief de alternatieve oplossingen.

Voor gebieden die een belangrijke waterhuishoudkundige of ecologische relatie hebben (foerageer-, rustgebieden en dergelijke) met het directe beïnvloedingsgebied rondom de locatie dient duidelijk te worden gemaakt of er wel of geen beïnvloeding zal optreden.

Gebieden die gevoelig kunnen zijn voor effecten van de beoogde activiteit, dienen onder vermelding van aard en ligging tot het plangebied te worden aangegeven op kaart.

4.2 Abiotisch milieu

Aandachtspunten ten aanzien van het abiotisch milieu zijn:

- geologie: beschrijving van de geologische opbouw (opvolging van verschillende afzettingen, laagdikten), rekening houdend met de aspecten die van belang zijn voor geohydrologie;
- geomorfologie: beschrijving van de aanwezige vormelementen en patronen;
- bodemkundige opbouw: het voorkomen van verschillende bodemtypen, de aardwetenschappelijke betekenis daarvan en de gevoeligheid voor vergraving en verdroging;
- hydrologie: het voorkomen (dikte en verbreiding) van de verschillende waternoerende pakketten en scheidende lagen, de geohydrologische parameters doorlatendheid, weerstand, bergingsvermogen en porositeit; de ligging van de hydrologische basis; grondwaterstanden en -stijghoogten, de ligging van de grondwaterstand ten opzicht van het maaiveld; de ligging van het brakke en zoute grondwater; de ligging van kwel- en infiltratiegebieden; het voorkomen, de afvoeren en de peilen van het oppervlaktewater. Van de hier genoemde tijdsafhankelijke gegevens moet het verloop in de tijd worden aangegeven;
- de kwaliteit van het grondwater.

Het bovenstaande dient te worden samengevat in een of meer figuren waarin het bestaande en het toekomstige hydrologisch systeem schematisch worden weergegeven.

4.3 Landschap en cultuurhistorie

Geef een beknopte schets van het landschap. Te denken valt aan:

- korte beoordeling van de huidige visueel-landschappelijke waarde van het gebied; het landschapsbeeld vanuit enkele waarnemingspunten;
- de aanwezigheid van cultuurhistorisch en archeologisch²⁾ waardevolle elementen of structuren.

2 Zie ook bijlage 4, inspraakreactie 8.

4.4 Flora, fauna en ecologische relaties

De beschrijving van de biotische toestand van het studiegebied dient te geschieden aan de hand van een duidelijke keuze en motivering van de te behandelen biotische aspecten (gemeenschappen, indicatorgroepen en soorten). De keuze van soorten, indicatorgroepen en gemeenschappen dient gebaseerd te zijn op hun regionale en landelijke betekenis, zoveel mogelijk onderbouwd met kwantitatieve gegevens.

Van belang is dat er in het studiegebied nadere inventarisaties plaatsvinden ten aanzien van biotische aspecten als mocht blijken dat er geen gegevens over het gebied voorhanden zijn en wel specifiek voor waardevolle kwelafhankelijke plantensoorten en plantengemeenschappen en de weidevogelpopulatie.

Aandachtspunten daarbij zijn:

- het voorkomen, zowel aquatisch als terrestrisch, van flora (hogere en lagere planten) en fauna (broedvogels, trek- en wintervogels, et cetera);
- het voorkomen van bijzondere grondwaterafhankelijke biotopen, afgeleid uit kenmerken van het abiotisch milieu of afgeleid uit de indicatiewaarde van soorten of synecologie van vegetatietypen, die kenmerkend zijn voor deze bijzondere biotopen;
- soortenrijkdom, zeldzame soorten, kenmerkende en zeldzame vegetatietypen;
- de landschapsecologische relaties binnen het plangebied en met het omliggende gebied (hydro-ecologie (relatie tussen de verspreiding van plantensoorten en gemeenschappen en de hydrologie), broed-, paar-, foerageer-, rust- en ruigebieden);
- de ligging van natuurgebieden en de (bijzondere) natuurwaarden waaraan zij hun status van natuurgebied ontleen;
- de betekenis van het gebied voor de ecologische infrastructuur op (inter)nationaal, regionaal en lokaal niveau.

Waar de chemische samenstelling van oppervlakte- en grondwater van invloed is op bovengenoemde aspecten, dient dit te worden aangegeven.

5. GEVOLGEN VOOR HET MILIEU

Artikel 7.10, lid 1, onder e van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een beschrijving van de gevolgen voor het milieu, die de voorgenomen activiteit, onderscheidenlijk de alternatieven kunnen hebben, alsmede een motivering van de wijze waarop deze gevolgen zijn bepaald en beschreven."*

5.1 Algemeen

De hieronder beschreven algemene richtlijnen gelden voor de in § 5.2 en verder per milieu-aspect weergegeven gevolgen:

- de wijze waarop de milieu-effecten bepaald en beschreven zijn, dient te worden gemotiveerd (betrouwbaarheid en nauwkeurigheid van de basisgegevens en van de gebruikte methoden voor voorspelling van milieu-effecten). Bij onzekerheid over de effecten moet worden uitgegaan van de mogelijke meest ongunstige situatie;
- bijzondere aandacht moet worden besteed aan die milieugevolgen die per alternatief/variant verschillen;
- de milieu-effecten moeten afzonderlijk en zoveel mogelijk kwantitatief voor de verschillende fasen van de activiteit worden beschreven;
- aangegeven dient te worden of de effecten tijdelijk of permanent, ophefbaar of onomkeerbaar zijn en of deze op de korte of lange termijn spelen. Daarnaast dient te worden vermeld óf, en zo ja welke, interactie (cumulatie) kan optreden tussen de onderhavige activiteit en activiteiten buiten het plangebied;
- aangegeven moet worden of er sprake kan zijn van mogelijke synergetische effecten; ook als die elkaar in positieve zin versterken;
- naast negatieve gevolgen voor het milieu kunnen (direct of indirect) positieve gevolgen optreden, zoals een aangepaste agrarische bedrijfsvoering in het grondwaterbeschermingsgebied; ook deze effecten dienen te worden beschreven;
- indien negatieve gevolgen kunnen optreden, dient aangegeven te worden welke mitigerende maatregelen dan mogelijk zijn en zo ja wat de effectiviteit van deze maatregelen is.

5.2 Abiotisch milieu

Geef een beschrijving van:

- de effecten bij de aanleg van werken behorende bij de infrastructuur;
- de effecten op grondwaterstanden en stijghoogten, afvoeren en peilen van het oppervlaktewater, kwel en infiltratie naar en vanuit het oppervlaktewater, rekening houdend met de beïnvloeding door andere waterwinlocaties in de omgeving. Ook dient te worden ingegaan op de effecten op grondwaterstanden in de nabijgelegen verdrogingsgevoelige gebieden de Ouden Venen, Bergumermeer en de Leyen³].
De effecten moeten worden bepaald met een grondwatermodel waarmee het verloop van de effecten in de tijd kan worden uitgerekend. Het toe te passen model moet gelijk zijn op de heersende situatie, afwijkingen tussen gemeten en berekende situaties moeten worden aangegeven;
- de effecten op de kwaliteit van het grond- en oppervlaktewater, voor zover dit van belang is voor de natuur; de invloed van calamiteuze verontreiniging van het oppervlaktewater van de Wijde Ee; de invloed van aanwezige zandwinputten in de Wijde Ee en eventuele stort van baggerslib in deze zandwinputten op de kwaliteit van het onttrokken grondwater⁴];
- de mogelijke beïnvloeding van kwel (in o.a. de Blauwe Zone) mede in combinatie met eventuele peilverhoging;
- de effecten op de grens tussen brak en zout water in de diepere watervoerende pakketten; daarbij moet aangegeven worden onder welke randvoorwaarden er wel of geen verzilting van de nieuwe winning optreedt;
- effecten op de geomorfologie;
- zetting van de bodem⁵];
- eventuele effecten op de onderafdichting van de stortplaats te Garijp⁶].

5.3 Landschap en cultuurhistorie

Geef een beknopte beschrijving van het volgende:

- de vormgeving van het landschap als geheel, de relatie met het bestaande landschap en de landschappelijke inpassing van de installaties;
- de wijze waarop door middel van een goede inrichting en detaillering kan worden gereageerd op het bestaande landschap en de wijze waarop landschapselementen in de inrichting kunnen worden meegenomen;
- de verdwijning, aantasting en/of inpassing van cultuurhistorisch en archeologisch waardevolle objecten.

3 Zie ook bijlage 4, inspraakreactie 3.

4 Zie ook bijlage 4, inspraakreactie 2.

5 Zie ook bijlage 4, inspraakreactie 5.

6 Zie ook bijlage 4, inspraakreactie 9.

5.4 Biotisch milieu

Beschrijf in relatie tot de geselecteerde biotische aspecten onder 4.4:

- de veranderingen van de terrestrische en aquatische plantengemeenschappen, plantensoorten en fauna in relatie tot veranderingen in de bodem, waterhuishouding en de chemische samenstelling van het freatische grondwater en oppervlaktewater; deze beschrijving dient voor zover mogelijk kwantitatief van aard te zijn;
- de effecten van vergravingen op bestaande natuurwaarden;
- de invloed van het beheer van het gebied op de ontwikkeling van natuurwaarden.

6. VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN

Artikel 7.10, lid 1, onder f van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een vergelijking van de ingevolge onderdeel d beschreven te verwachten ontwikkeling van het milieu met de beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit, alsmede met de beschreven gevolgen voor het milieu van elk der in beschouwing genomen alternatieven."*

De verschillende alternatieven en varianten moeten ten aanzien van de milieugevolgen worden vergeleken met de ontwikkeling van de bestaande toestand van het milieu en de autonome ontwikkeling van dit milieu.

Er dient getoetst te worden aan milieukwaliteitseisen en doelstellingen van het milieu- en waterbeleid (hoofdstuk 2). Vervolgens dient te worden aangegeven in welke mate elk van de alternatieven naar verwachting kan bijdragen aan de realisering van de doelstellingen.

Op grond van de m.e.r.-regeling in de Wm is de initiatiefnemer niet verplicht om in het MER kostenaspecten naar voren te laten komen. Desalniettemin zou een globale kostenvergelijking van de beschreven alternatieven in het MER kunnen worden opgenomen.

7. LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE

Artikel 7.10, lid 1, onder g van de Wm:

Een MER bevat ten minste: *"een overzicht van de leemten in de onder d en e bedoelde beschrijvingen [d.w.z. van de bestaande milieutoestand en autonome ontwikkeling daarvan, resp. van de milieueffecten] ten gevolge van het ontbreken van de benodigde gegevens."*

In het MER moet worden aangegeven welke van de gevraagde informatie niet kan worden geleverd, welke onzekerheden zijn blijven bestaan en waardoor dit wordt veroorzaakt. Aangegeven dient te worden (bijvoorbeeld middels een gevoeligheidsanalyse) in hoeverre het ontbreken van de betreffende kennis de kwaliteit van de informatie die nodig is voor de besluitvorming beïnvloedt.

8. EVALUATIE ACHTERAF

Artikel 7.39 van de Wm:

"Het bevoegd gezag dat een besluit heeft genomen, bij de voorbereiding waarvan een milieu-effectrapport is gemaakt, onderzoekt de gevolgen van de betrokken activiteit voor het milieu, wanneer zij wordt ondernomen of nadat zij is ondernomen."

Het bevoegd gezag dient te zijner tijd een evaluatieprogramma op te stellen ten einde de voorspelde effecten met de daadwerkelijk optredende effecten te kunnen vergelijken. Aangezien er een sterke koppeling bestaat tussen de in het MER gepresenteerde informatie en de daarin geconstateerde leemten in kennis met het op te stellen evaluatieprogramma, verdient het aanbeveling dat in het MER reeds door de initiatiefnemer suggesties voor een dergelijk evaluatieprogramma worden gegeven.

9. PRESENTATIE VAN HET MER

Artikel 7.10, lid 1, onder h van de Wm:

Een MER bevat ten minste: "een samenvatting die aan een algemeen publiek voldoende inzicht geeft voor de beoordeling van het milieu-effectrapport en van de daarin beschreven gevolgen voor het milieu van de voorgenomen activiteit en van de beschreven alternatieven."

De samenvatting van het MER dient de belangrijkste elementen van het rapport te presenteren, te weten:

- motivering van het doel van het voornemen;
- de besluitvorming waarvoor het MER dient;
- keuze en motivering van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven, waaronder het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast;
- beschrijving van de uitgangssituatie van het milieu;
- beschrijving van de voorspelde effecten van de verschillende alternatieven.

Bijzondere aandacht verdient de presentatie van de vergelijkende beoordeling van de alternatieven mede tegen de achtergrond van normen en uitgangspunten van het (milieu)beleid.

De samenvatting dient voor een algemeen publiek als een zelfstandig stuk leesbaar en begrijpelijk te zijn en een goede afspiegeling te vormen van de inhoud van het MER.

Voor de presentatie van het MER beveelt de Commissie het volgende aan:

- het MER beknopt te houden;
- eventuele afwijkingen van de richtlijnen te motiveren;
- achtergrondgegevens niet in het MER zelf te vermelden, maar in bijlagen op te nemen;
- een verklarende begrippenlijst, een lijst van gebruikte afkortingen en een literatuurlijst in het MER op te nemen.

BIJLAGEN

bij het advies voor richtlijnen
voor het milieu-effectrapport
waterwinning Suameer

(bijlagen 1 t/m 4)

BIJLAGE 1

Brief van het bevoegd gezag d.d. 14 maart 1994 waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen

provinsje fryslân
provincie friesland

Commissie voor de milieu-effectrapportage
Arthur van Schendelstraat 800
Postbus 2345
3500 GH UTRECHT

ruimte en milieu
postbus 20120
8900 hm Leeuwarden
bezoekadres :
tweebaksmarkt 52
Leeuwarden
telefoon : 058 - 925925
telefax : 058 - 925123

Leeuwarden, 14 maart 1994

Ons kenmerk : RM/94-16042/B4
Afdeling : Milieuvergunningen
Toestel : ...335/S.Akkerman
...394/J.Thiessen/M
Uw kenmerk : -
Bijlage(n) : div.

	Commissie voor de milieu-effectrapportage
ingekomen :	15 MAART 1994
nummer :	393-94
dossier :	590-17m3 5X
kopie naar :	Dr. pres. bibl

Onderwerp:
Toepassing Grondwaterwet - m.e.r. Suameer.

Hierbij zenden wij u vijf exemplaren van de Startnotitie ten behoeve van de milieu-effectrapportage voor het project Waterwinning Suameer. Tevens zenden wij u vijf exemplaren van de openbare kennisgeving.

De N.V. Waterleiding Friesland is initiatiefnemer en zal te zijner tijd de aanvraag inzake de Grondwaterwet en het daarbij horende milieu-effectrapport indienen. Gedeputeerde Staten van Friesland is bevoegd gezag.

De Startnotitie van de N.V. Waterleiding Friesland is op 1 maart 1994 ontvangen en staat ingeschreven onder het nummer RM/94-16042.

De Startnotitie wordt vanaf dinsdag 15 maart 1994 tot vier weken daarna ter inzage gelegd.

Wij verzoeken u ons uiterlijk dinsdag 17 mei 1994 te adviseren over de op te stellen richtlijnen.

In het bijzonder verzoeken wij u aandacht te besteden aan de redelijkerwijs in beschouwing te nemen technische alternatieven van het voornemen. Het lokatiebezoek van de Cmer kan ons inziens worden aangegrepen om hierover nader van gedachten te wisselen.

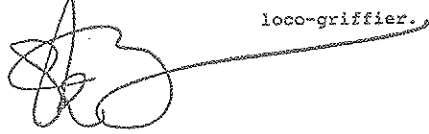
het provinciehuis bevindt zich op
loopafstand van het centraal
station Leeuwarden.

bij correspondentie de datum en
ons kenmerk vermelden.

Voor nadere informatie kunt u contact opnemen met de afdeling Waterhuis-
houding, mevrouw J. Thissen (beleidsmedewerkster grondwaterbeheer, telefoon
058-925394) of met de afdeling Milieuvergunningen, de heer S. Akkerman
(m.e.r.-coördinator, telefoon 058-925335).

Gedeputeerde staten van Friesland,

voorzitter,

loco-griffier.

BIJLAGE 2

Openbare kennisgeving van de Startnotitie in Staatscourant nr. 52 d.d. 15 maart 1994

provinsje fryslân
provincie friesland

Openbare kennisgeving n.v. Waterleiding Friesland Suameer

Milieu-effectrapportage project
Waterwinning Suameer:
inspraak voor de richtlijnen.

Gedeputeerde Staten van Friesland
maken u het volgende bekend.
De n.v. Waterleiding Friesland te
Leeuwarden (WLF) is voornemens een
aanvraag in te dienen voor de winning
van grondwater bij SUAMEER. De WLF
zal daartoe een milieu-effectrapport (MER)
opstellen.

Doel en lokatie

De winning is gericht op het inrichten van
een grondwateronttrekking ten zuiden van
de Wijde Ee en ten westen Suameer voor
een vergunninghoeveelheid van 3 miljoen
m³ per jaar.
Daarnaast wordt met de winning beoogd
de ontrekkings-hoeveelheid op de
winlokatie Noordbergum te verminderen,
zodat het verziltingsproces aldaar kan
worden vertraagd.

Procedure

Te zijner tijd zal de WLF tezamen met een
vergunningaanvraag inzake de Grondwa-
terwet het milieu-effectrapport (MER) voor
het project Waterwinning Suameer bij
Gedeputeerde Staten indienen. Het MER
is er voor bedoeld de besluitvorming uit
milieu-oogpunt te ondersteunen.
Voor de opstelling van het MER moeten
Gedeputeerde Staten richtlijnen vast-
stellen. De richtlijnen geven aan wat er in
het MER moet komen. Aan de hand van
de richtlijnen kan te zijner tijd tevens
worden bepaald of het MER voor de
besluitvorming aanvaardbaar is.

Startnotitie: inzage en reacties

Wij stellen u bij deze in de gelegenheid
opmerkingen te maken, die kunnen
bijdragen aan de richtlijnen van
Gedeputeerde Staten. Detailinformatie
over het voornemen is te vinden in de
"Startnotitie ten behoeve van milieu-
effectrapportage Project Waterwinning
Suameer". Deze is opgesteld door de
WLF en is op 1 maart 1994 bij ons
binnengekomen.

De startnotitie ligt vanaf dinsdag 15 maart
1994 op werkdagen en tijdens kantoor-
uren ter inzage te:

- Burgum: gemeentehuis Burgum,
Raadhuisweg 7;
- Leeuwarden: provinciehuis, Tweebaks-
markt 52, bij de afdeling
Waterhuishouding.

Inspraak

U kunt tot en met dinsdag 12 april 1994
schriftelijk opmerkingen maken voor de
richtlijnen van Gedeputeerde Staten.
Deze opmerkingen kunt u richten aan:
Gedeputeerde Staten van Friesland,
Tweebaksmarkt 52, Postbus 20120,
8900 HM LEEUWARDEN,

onder vermelding van: project
Waterwinning Suameer.

Nadere informatie

Wilt u hierover meer weten dan kunt u
contact opnemen met mw. J. Thissen,
afdeling waterhuishouding
(tel. 058 - 925394) of met
dhr. S. Akkeman, werkzaam bij de
afdeling milieuvergunningen
(tel. 058 - 925335).

Leeuwarden, 15 maart 1994

Gedeputeerde Staten van Friesland.

BIJLAGE 3

Projectgegevens

Initiatiefnemer: N.V. Waterleiding Friesland

Bevoegd gezag: Gedeputeerde Staten van de provincie Friesland

Besluit: Vergunning inzake grondwaterwet

Categorie Besluit m.e.r.: 15.2

Activiteit: grondwaterwinning Suameer

Procedurele gegevens:

kennisgeving startnotitie: 15 maart 1994

richtlijnenadvies: 20 mei 1994

Bijzonderheden: geen

Samenstelling van de werkgroep:

dr. F.H. Everts

ir. G. Grakist

ir. A.G. Posthumus

ir. K.H. Veldhuis (voorzitter)

Secretaris van de werkgroep:

mw.ir. V.J.H.M. ten Holder

BIJLAGE 4

Lijst van inspraakreacties en adviezen

nr.	datum	persoon of instantie	plaats	datum van ontvangst Cic. m.e.r.
1.	940405	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, directeur Landbouw, Natuur en Openluchtrecreatie in de provincie Friesland	Leeuwarden	940420
2.	940411	Ballast Nedam Baggeren	Zeist	940420
3.	940411	Provinsjale wetter en miljeu kommisje	Leeuwarden	940420
4.	940411	Provincie Friesland, Hoofdgroep Wegen en Kanalen	Leeuwarden	940420
5.	--	J. van der Wal	Suameer	940420
6.	940412	Waterschap 'De Wâlden'	Damwoude	940420
7.	940428	Commissie Paddestoelen en Natuurbescherming v.d. Nederlandse Mycologische Vereniging	Utrecht	940418
8.	940413	Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek	Amersfoort	940517
9.	940408	Landbouwschap Gewestelijke Raad voor Friesland	Leeuwarden	940517
10.	940411	Diverse particulieren	divers	940517